

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 08-508 25 244
Maja Bjarneby
Telefon: 08-508 25 207

Till
Socialnämnden
2019-03-19

Motion om Ett Stockholm i arbete

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, dnr: KS 2018/1535

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Veronica Wolgast
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har överlämnat motion (2018/1535) av Karin Wanngård (S) om Ett Stockholm i arbete. I motionen föreslås att kommunfullmäktige bland annat ska besluta om att aktivitet ska prägla Stockholms jobbpolitik, att kommunfullmäktige ska uttala ett mål för att minska antalet hushåll som är i behov av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet med minst 25 procent till år 2022 samt att kommunfullmäktige på motsvarande sätt ska formulera mål för en minskad ungdomsarbetslöshet och snabbare integration av nyanlända på arbetsmarknaden.

Förvaltningen delar motionärens åsikt om att staden ska ha en hög målsättning vad gäller att bidra till att arbetslösheten minskar och att biståndshushållen inom ekonomiskt bistånd minskar. Samtidigt som biståndshushållen i staden successivt har minskat har däremot biståndstiderna ökat. Det är således rimligt att anta att avståndet till arbetsmarknaden blir större och att biståndstagarna i högre utsträckning har behov av stöd genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller andra kommunala arbetsförberedande insatser för att närma sig eget arbete. När det gäller ungdomsarbetslöshet menar förvaltningen att även socialtjänstens förebyggande arbete spelar en viktig roll, bland annat kan feriearbeten för ungdomar utgöra en viktig ingång till arbetsmarknaden. Vidare menar förvaltningen att det är av stor vikt att staden fortsätter att utveckla och förbättra förutsättningarna för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden överlämnat motion (2018/1535) av Karin Wanngård (S) om Ett Stockholm i arbete.

Remisstiden sträcker sig fram till den 29 april 2019. Motionen har även skickats som remiss till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och trafiknämnden.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 mars 2019. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 14 mars 2019.

Ärendet

I motionen anges att Stockholm är en stad där fler än någonsin har ett arbete att gå till. Motionären framhåller att sysselsättningsgraden har ökat de senaste åren, att ungdomsarbetslösheten har minskat kraftigt samt att antalet personer som är i behov av försörjningsstöd har sjunkit och inte har varit så låg sedan statistik började föras år 1965. I motionen kopplas detta till den aktiva arbetsmarknadspolitik som förts i staden, med insatser för att bland annat rusta de som står längst från arbetsmarknaden genom till exempel utbildning och Stockholmsjobb, såväl som till den starka konjunkturen i staden. Eftersom arbete och tillväxt är centralt för Stockholms utveckling ska det vara ett övergripande mål i staden att alla människor som kan arbeta ska ha möjlighet att göra det. Motionären föreslår att staden formulerar ett antal mål i god tid inför valet år 2022. Föreslagna mål är bland annat att ungdomsarbetslösheten ska minskas med 30 procent, att antalet hushåll i behov av försörjningsstöd ska minska med 25 procent samt att det i staden i snitt inte ska ta mer än två år för en nyanländ att komma ut i arbete eller i utbildning som ska leda till arbete. Genom ett särskilt framtaget etableringspaket vill man att 70 procent av Stockholms utrikesfödda ska vara i arbete år 2020.

Som förslag presenteras tio punkter som motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar om varav de tre första, som behandlas i detta remissvar, är:

1. Att aktivitet präglar Stockholms jobbpolitik även framgent.
2. Att kommunfullmäktige uttalar ett mål för att minska antalet hushåll som är i behov av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet med minst 25 procent till 2022.

3. Att kommunfullmäktige på motsvarande sätt formulerar mål för en minskad ungdomsarbetslöshet och snabbare integration av nyanlända på arbetsmarknaden i enlighet med motionens intentioner.

Jämställdhetsanalys

Stockholms stad arbetar med att utveckla kvaliteten i stadens verksamheter så att makt, möjligheter och resurser fördelas lika oberoende av kön.

Andelen kvinnor i befolkningen i Stockholms stad som var arbetslösa i december år 2018 i åldern 16-64 år var 3,0 procent. För män var siffran 2,9 procent för motsvarande period och åldersspann. När det gäller unga personer mellan 20-24 år visar statistiken att i december år 2018 var 2,3 procent av männen arbetslösa, vilket är en större andel än i gruppen kvinnor där 1,6 procent var arbetslösa¹. När det gäller det sammantagna antalet vuxna personer som uppbar ekonomiskt bistånd någon gång under 2017 var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Av de som uppbar ekonomiskt bistånd med anledning av arbetslöshet² i december år 2018 finns det en skillnad när det gäller könsfördelningen på korta biståndstider (0-3 månader) respektive långa biståndstider (10-12 månader). För personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd med anledning av arbetslöshet är 52 procent kvinnor och 48 procent män. När det gäller kortvarigt biståndsbehov för arbetslösa är 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd ur ett jämställdhetsperspektiv samt analysera kommunernas behov av stöd i arbetet med att utveckla arbetsmetoder och insatser ur ett jämställdhetsperspektiv. I Socialstyrelsens delredovisning presenterades bland annat resultatet av kartläggningen som pekar på att rehabiliterande och arbetsmarknadsfrämjande insatser som är anpassade för kvinnor kan behöva finnas i större utsträckning än idag. Speciellt lyfter kommunerna som deltagit i kartläggningen ett behov av att utveckla individuellt anpassade insatser för utrikes födda kvinnor med långvarigt behov av försörjningsstöd.

¹ Statistik om Stockholm, arbetssökande i stadsdelsområden, Månadsrapport december 2018, Sweco

² Avser personer med försörjningshinder; arbetslös med ersättning a-kassa, arbetslös utan ersättning, arbetslös utan ersättning i aktivitet, arbetslös i program med ersättning från AF

Mot bakgrund av den statistik som finns att tillgå vad gäller könsskillnader i biståndstagandet hos arbetslösa samt mot bakgrund av Socialstyrelsens analys av jämställdhetsutmaningar inom verksamhetsområdet bedömer förvaltningen att det även framgent är av stor vikt att vara uppmärksam på att de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds i stadens regi är anpassade för såväl kvinnor som män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar motionärens åsikt om att staden ska ha som målsättning att bidra till att arbetslösheten minskar och att människors möjligheter att komma ut i arbete och egen försörjning ökar. Försörjning genom eget arbete är en viktig komponent för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv.

Biståndstagare med anledning av arbetslöshet

Antalet personer som är i behov av ekonomiskt bistånd med anledning av arbetslöshet har under de senaste åren minskat i Stockholms stad. I december år 2018 uppbar 3 910 personer ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet jämfört med 4 110 personer i december år 2017 och 4 230 personer i december år 2016³. Förvaltningen menar att det bör vara en viktig målsättning för staden att även framgent minska antalet hushåll som uppbar ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet.

Samtidigt som andelen biståndstagare med arbetslöshet som försörjningshinder minskar har biståndshushåll med långa biståndstider successivt ökat under en tioårsperiod. I takt med ökade biståndstider minskar närheten till arbetsmarknaden och det är rimligt att anta att biståndstagarna i högre utsträckning behöver stöd genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller andra kommunala arbetsförberedande insatser för att närma sig ett eget arbete. För att fler personer som idag har behov av ekonomiskt bistånd ska nå egen försörjning arbetar stadens enheter för ekonomiskt bistånd med motiverande insatser samt med att i enlighet med de bedömningsinstrument som används inom staden utreda behoven av individuellt stöd och anpassning. För att kunna möta det ökade behovet av anpassat stöd och arbetsmarknadsinsatser spelar även såväl stadens Jobbtorg som stadsdelsförvaltningarnas egna arbetsmarknadsåtgärder en viktig roll.

Aktivitetsinsatser för personer som står utanför arbetsmarknaden

Under 2019 kommer förvaltningen tillsammans undersöka och utveckla möjligheterna för att säkerställa att personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd deltar i olika typer av aktivitetsinsatser som bidrar till delaktighet i samhället och som därmed ökar möjligheter till arbete.

Ett exempel på insatser som riktar sig till personer som står långt från arbetsmarknaden är de Stockholmsjobb som staden tillhandahåller och utvecklar. Genom att erbjuda människor insatser såsom Stockholmsjobb främjas aktivitet hos personer som står utanför arbetsmarknaden. Syftet är att bidra till en långsiktig och hållbar etablering på arbetsmarknaden för den enskilde. Socialförvaltningen kommer att följa arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att utveckla och utvärdera Stockholmsjobben.

Förvaltningen anser vidare att det är angeläget att ha tydligt uppsatta mål för att minska arbetslösheten och behovet av ekonomiskt bistånd. Förvaltningen menar att det finns stora möjligheter för staden att fortsatt bidra till att minska biståndstagandet hos arbetslösa personer, det bör dock tas hänsyn till att behovet av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad påverkas av en mängd olika faktorer. Biståndsbehovet i staden påverkas av konjunkturläget, situationen på arbetsmarknaden och utformningen av övriga statliga trygghetssystem, men även utvecklingen inom områden som nationell integrations- och utbildningspolitik påverkar hur stor andel av befolkningen som har behov av ekonomiskt bistånd. Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att för att kunna bedöma vad som är en rimlig målsättning vad gäller att minska antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet behöver ovanstående omständigheter analyseras och beaktas i samband med att målvärden formuleras av staden.

Ungdomsarbetslöshet och integration av nyanlända

Andelen arbetslösa av befolkningen i hela staden avseende personer mellan 20 och 24 år har minskat. I december år 2018 var 1,9 procent arbetslösa jämfört med 2,8 procent i december år 2017 samt 2,4 procent i december år 2016⁴.

Andelen unga vuxna, 18–24 år, av stadens befolkning som uppburit ekonomiskt bistånd i genomsnitt per månad under år 2018 var 1,3

procent⁵, jämfört med 1,2 procent under år 2017 och 1,0 procent under år 2016. Andelen är störst i Skärholmen, Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta och är som i Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm⁶.

Förvaltningen anser att arbetet med att skapa goda förutsättningar för unga att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden ska vara fortsatt prioriterat. Jobbtorget verksamheter för unga är en viktig resurs för målgruppen. Även socialtjänstens förebyggande arbete är av stor vikt för att minska risken för att ungdomar hamnar i arbetslöshet och behov av bistånd, särskilt i ytterstadsområdena där andelen unga som uppstår ekonomiskt bistånd är som störst. Ett sätt att arbeta förebyggande när det gäller ungdomsarbetslöshet är att ge ungdomar möjlighet att feriearbeta. Feriearbete är en viktig ingång till arbetsmarknaden samt främjar goda och jämlika uppväxtvillkor för stadens unga.

Utrikes födda har i genomsnitt lägre sysselsättning, högre arbetslöshet, otryggare anställningar och lägre inkomster än inrikes födda. Risken att hamna i fattigdom är dubbelt så stor bland utrikes födda personer jämfört med inrikes födda⁷. Förvaltningen menar att det är av stor vikt att staden fortsätter att utveckla och förbättra förutsättningarna för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Förvaltningen är således positiv till stadens satsningar för att utveckla etableringen av nyanlända.

Arbetsmarknadsförvaltningen har ett flertal uppdrag som syftar till en effektivare integration av nyanlända, bland annat ska arbetsmarknadsförvaltningen utreda förutsättningar för en gemensam ingång för alla nyanlända i form av etableringscentrum. Förvaltningen kommer under året att samverka med arbetsmarknadsförvaltningen i flera av de uppdrag som förväntas säkerställa att stadens organisation och arbetssätt skapar goda förutsättningar för nyanlända att etablera sig i samhällslivet genom stöd till bostad, utbildning och arbete.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Bilagor

1. Motion om Ett Stockholm i arbete
2. Följebrev Motion om Ett Stockholm i arbete, KS 2018/1535

⁵ Sweco, baserat på preliminär medelbefolkning av dec-17 och dec-18.

⁶ Socialtjänstrapport 2017, Socialförvaltningen

⁷ Integration och arbetsmarknad (2015:3), Kunskapsöversikt från Delmi